

Die Towerkuns en Misterie van Bome

Deur Jen Green

Die Wye Hout Webwerf

Bome hou daarvan om met mekaar in kontak te bly.
Kenners het uitgevind dat dit nie net wortels is wat die
bome in 'n woud verbind nie. Hulle is ook verbind deur
swamme – die lewende dinge wat ons as sampioene ken.

Die Swam Netwerk

Swamme is 'n bietjie soos plante, maar hulle kan nie hul eie kos maak nie. In plaas daarvan maak hulle 'n netwerk van drade genaamd hifes wat kos afbreek. Die hifes kan kos, water en selfs boodskappe met boomwortels omruil.

Sampioene en
paddastoete is
die vrugte van
die swam.

Hifes

Swam

Boom Wortels

Swamme help
bome deur
besoedeling op te
ruim en ander
soorte swamme af
te weer wat die
bome siek sal maak.

In ruil vir die
voedingstowwe uit
die swam netwerk
gee bome water en
kos aan die
swamme.

Kos & Water

Voedingstowwe

Bosfamilie

Bome van die selfde spesie tree as familie op. Wanneer 'n saailing sukkel, tree sy ma in om te help. Bome wat baie oud is, of beskadig is, word nie vergeet nie. Selfs die sterkste bome kan deur siektes of insekte aangeval word en het elke nou en dan hulp nodig. Deur mekaar te help, bly die bos as geheel sterk.

Omgee Moeders

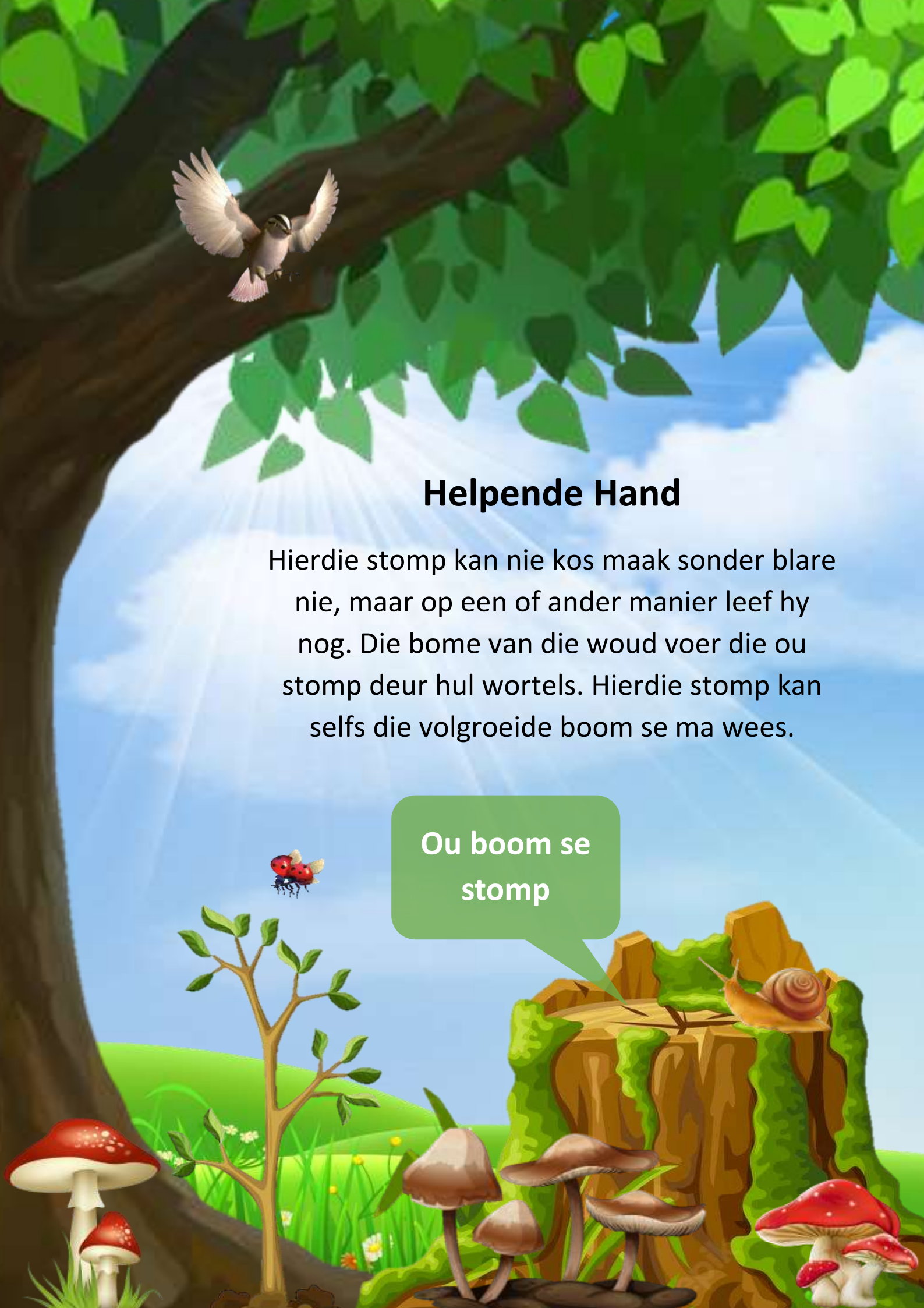
Volgroeide bome sorg vir jonger en ouer bome. Baie jong bome spruit direk onder die Moeder boom uit. Maar die jong bome groei nie goed in haar skaduwee nie. Die ma hou hulle aan die lewe deur vir hulle sap en voedingstowwe deur te gee totdat hulle lank genoeg is om die lig te vind.

Klein Saailing

Ouer bome keer die lig
om jonger bome te
bereik. Dit beskadig
hulle nie, maar dit is
nuttig, want om stadig
te groei as hulle jonk is,
help bome om langer te
lewe.

Helpende Hand

Hierdie stomp kan nie kos maak sonder blare nie, maar op een of ander manier leef hy nog. Die bome van die woud voer die ou stomp deur hul wortels. Hierdie stomp kan selfs die volgroeide boom se ma wees.

Ou boom se
stomp

Stompe kan
honderde
jare sonder
blare leef.

Vyf Sintuie

'n Boom het nie oë, ore, vingers of tone nie. Omdat hulle so anders as ons is, het niemand geweet dat bome sintuie het nie. Maar nou weet ons dat hulle ons kan vertel wat om hulle aangaan.

Bome kan die Wêreld Rondom hulle Aanvoel ...

Voel

Boomwortels is ongelooflik sensitief. 'n Boom kan sien watter wortels in die ondergrondse warboel sy eie is. Dit kan ook sien of sy bure dieselfde tipe boom is.

Warm en Koud

Bome kan aanvoel hoe warm of koud dit is. Selfs piepklein saadjies weet of die temperatuur warm genoeg geword het sodat hulle kan uitspruit en begin groei.

Proe

Wanneer 'n dier aan 'n blaar
peusel, kan die bome die
dierespoeg proe! Bome kan
selfs verskillende diere
onderskei van die smaak van
hul spoeg.

Gehoor

Wortels kan die geluid van lopende water hoor en daarheen groei. Selfs wanneer dit heeltemal verseël is, weet die bome die water is daar. Ons weet nog nie hoe hulle dit doen nie.

Sien

Hulle het dalk nie oë nie, maar bome kan beslis lig aanvoel en daarheen groei. Elke blaar aan 'n boom kan sien van watter rigting die lig kom. Hulle het immers lig nodig om kos te maak.

Tyd

Bome leef in die stadige wyse,
maar hulle hou wel rekord van
tyd. In die lente kan bome voel
hoe die dae langer word. In die
herfs weet hulle die dae is korter
en maak gereed vir die winter.

En Bome Kan Selfs Terugpraat...

Praat

Bome kan met insekte praat deur besienswaardighede en reuke te gebruik. Die kleure en geure van blomme is soos neontekens wat vir bye en skoenlappers sê dat kos aangebied word.

Om Hulleself te Wees

Geen twee bome is presies dieselfde nie. Selfs as hulle in dieselfde toestand leef, sal bome in verskillende vorms groei. Sommige bome neem deel aan die boswye web, terwyl ander alleenlopers is.

Skree

Wanneer hulle dors word, begin
bome skree! As water nie van
die wortels na die blare kan
vloei nie, begin die stam vibreer.
Dis 'n boom se manier van kla.

Ons begin nou eers om al die raaisels te ontbloot van wat bome kan aanvoel. Wetenskaplikes begin navorsing doen oor hoe bome "dink", met hul wortels soos 'n brein.

THINK

DIGITAL ACADEMY